

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

**Oddelek za
varstvo okolja**

Zarnikova 3
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 43 00
faks: 01 306 14 65
glavna.pisarna@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Letno poročilo o realizaciji Programa varstva okolja za Mestno občino Ljubljana 2014-2020 od 1. 9. 2015 do 31. 12. 2016

SC1: Dolgoročno zavarovati vodne vire v MOL

OC1: Do leta 2020 izboljšati kakovost virov pitne vode	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v MOL za obdobje 2016–2020 s prioritetami na VVO	OGDP, JP VO-KA	2015	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2017.
Pripraviti in izvajati program gradnje in rekonstrukcije javne kanalizacije v sklopu načrtov razvojnih programov MOL	OGDP, SRPI, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Gradnja se izvaja na osnovi sprejetega proračuna MOL za tekoče leto.
Dograditi javno kanalizacijo v skladu s predpisi	OGDP, JP VO-KA, SRPI	2017	V izvajanju	Dograditev javne kanalizacije v MOL na območjih aglomeracij nad 2000 PE je vključena v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega se pripravlja dokumentacija za pridobitev sredstev kohezijskega sklada EU v finančni perspektivi 2014-2020. Predvideni rok izvedbe je leto 2020.
Implementirati INCOME projektno orodje v GIS MOL	OVO, CI	2015	V izvajanju	Pridobili smo vse podatke projekta INCOME. Pripravljena je aplikacija, ki bo vključevala tudi rezultate vseh monitoringov MOL. Zaradi spremembe informacijskega sistema izvajalca monitoringa, bo aplikacija na spletnih straneh MOL začela delovati v začetku leta 2017.

Monitoring onesnaženosti podzemne vode vodonosnikov Ljubljanskega polja in barja	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Monitoring poteka na 14 merilnih mestih. V vodnjakih vodarn se vzorčenje odvija enkrat mesečno, v vrtinah in industrijskih vodnjakih pa dvakrat na leto. Poleg fizikalno kemijskih parametrov se v podzemni vodi spremljajo onesnaževala, kot so pesticidi, lahko hlapni klorirani ogljikovodiki, krom, ostanki zdravil in drugi hormonski motilci ter mikrobiološki parametri. Čeprav skoraj polovica mesta leži na vodonosniku Ljubljanskega polja, je kljub intenzivnemu kmetijstvu, razviti industriji ter prometni infrastrukturi kakovost podzemne vode vodonosnikov dobra. Ljubljana je ena redkih evropskih prestolnic, ki se lahko pohvali s pitno vodo kar iz pipe, ki ni obdelana s tehnološkimi postopki. V obdobju po 2009 na nobenem merilnem mestu ni bila presežena mejna vrednost za nitrate in lahkohlapne halogenirane ogljikovodike. Prav tako tudi niso bile presežene mejne vrednosti kroma in kloridov za pitno vodo. Vsebnost kloridov v podzemni vodi po podatkih JP VO-KA zaradi soljenja cest narašča. V podzemni vodi se še vedno pojavlja pesticid atrazin in njegov razgradni produkt desetil-atrazin, pri čemer je bilo v vodnjaku Ia vodarne Hrastje in vodnjaku Ia vodarne Brest zaznano padanje povprečnih letnih vrednosti. Mikrobiološkega onesnaženja nismo zasledili.
Nadzorovati onesnaženost tal ter hranil na kmetijskih zemljiščih na VVO MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Rodovitnost kmetijskih tal na VVO spremljamo od leta 2001. Ostanki nitrata dušika v tleh so bistveno manjši kot v preteklih letih, še posebej pa na najožjih in ožjih vodovarstvenih območjih (VVO I in VVO II) ni več opaziti izrazito pretiranih ostankov nitrata dušika v tleh po spravilu pridelkov. Tudi koncentracije fosforja v tleh niso več tako velike kot v prejšnjih letih. Pretirana založenost tal s kalijem je manj pogosta, kar pripisujemo dejstvu, da so potrebe rastlin po kaliju bistveno večje kot po fosforju. Kmete redno seznanjamo z rezultati raziskave in jim dajemo ustrezna priporočila za gojenje, ki sledijo rezultatom analiz.
Ugotoviti izvor in odpravo vzrokov onesnaženj podzemne vode	OVO, JP VO-KA	trajna naloga	2014 izvedeno	Po letu 2014 v rezultatih analiz ni bilo ugotovljenih večjih odstopanj, zato tudi niso bile potrebne dodatne analize oz. ugotavljanje izvorov.
Preko javnega podjetja vzpostaviti center za	JP SNAGA	2020	V izvajanju	Vzpostavitev centra za ravnanje z gradbenimi odpadki je bil del projekta, katerega prijava na razpis LIFE 2014 ni bila uspešna. JP

ravnanje z gradbenimi odpadki				Snaga in MOL še vedno iščeta možnosti za vzpostavitev dolgoročne rešitve ravnanja z gradbenimi odpadki.
Sanirati vsa prijavljena površinska nelegalna odlagališča gradbenih in azbestnih odpadkov na zemljiščih v lasti MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V letu 2015 smo odstranili 326 ton nelegalno odloženih gradbenih odpadkov in 8 ton azbestnih odpadkov (salonitne plošče) z različnih območij MOL. V letu 2016 smo odstranili 591 ton gradbenih odpadkov in 10 ton azbestnih odpadkov.
Zmanjšati rabo soli za soljenje cest, novi pripravi, komunikacija z občani	OGDP, OVO	2018		
Dopolniti karto ranljivosti in ogroženosti Ljubljanskega polja	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga		
Vsako leto obnoviti 20 km kanalizacijskega sistema na VVO v skladu z operativnim programom	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	Obnove kanalizacijskega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA. V letu 2016 znaša skupna dolžina vseh zamenjanih cevovodov za odpadno vodo v upravljanju JP VO-KA 0,7 km.
Pripraviti pobudo za vzpostavitev pravne podlage za pregled stanja in obnovo kanalizacijskih priključkov	OGDP, OVO, JP VO-KA, SPZ	2014	Izvedeno	
Pripraviti pobudo za vzpostavitev pravne podlage za izvajanje kontrole nad izvedenimi vrtinami in vodnjaki	OGDP, OVO, JP VO-KA, SPZ	2015		
Pripraviti pobudo za usmeritev transporta nevarnih snovi na južno ljubljansko obvoznico	OVO, JP VO-KA	2014	Izvedeno	
Pripraviti pobudo za odstranitev vrtilčkov z VVO I v skladu z obstoječo zakonodajo	OVO	2014	Izvedeno	

OC2: Do leta 2020 doseči dolgoročno uravnoteženost med odvzemi in obnavljanjem količin podzemne vode	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v MOL za obdobje 2016-2020 s prioriteta na VVO	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2017.
Implementirati INCOME projektno orodje v GIS MOL	OVO, CI	2015	V izvajanju	Pridobili smo vse podatke projekta INCOME. Pripravljena je aplikacija, ki bo vključevala tudi rezultate vseh monitoringov MOL. Zaradi spremembe informacijskega sistema izvajalca monitoringa bo aplikacija na spletnih straneh MOL začela delovati v začetku leta 2017.
Tekoče ažurirati GIS MOL s podatki o virih pitne vode	OVO, CI	trajna naloga	V izvajanju	V nastajanju je GIS MOL, ki bo vključeval tudi te podatke.
Izdelati študijo za izločitev dotokov padavinske in zaledne vode v centralni kanalizacijski sistem	JP VO-KA	2018	V izvajanju	V izdelavi je študija z naslovom Razbremenitev Centralnega kanalizacijskega sistema s padavinskimi vodami iz območja Tivolija in Rožnika.
Zgraditi stalna merilna mesta na vodovodnem sistemu (pretoki, tlaki)	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	V letu 2014 je bilo zgrajenih pet stalnih merilnih mest: Celovška, Chengdujska, Hradeckega, Pod hribom in Pržanj. V letu 2015 so bila zgrajena štiri nova merilna mesta: dve merilni mesti na Litijski cesti, Podutiška, Tacenska – Brod.
Izdelati in umerjati hidravlični model centralnega vodovodnega sistema	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	V letu 2015 je potekalo zbiranje, preverjanje in obdelava podatkov vodovodnega omrežja in objektov iz obstoječih baz in terenskih meritev.
V OPN predvideti dva rezervna vodna vira (Koseze, Hrastje III) in izdelati dva opazovalna objekta	OGDP, OUP, OVO, JP VO-KA	2017	Izvedeno	Območji vodarne Koseze in Hrastje sta v veljavnem Odloku o prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana – izvedbeni del vključeni z opredelitvijo namenske rabe O-okoljska infrastruktura.
Vsako leto obnoviti 12 km vodovodnega sistema s	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Obnove vodovodnega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA.

prioritetami starosti nad 50 let				V letu 2016 je bilo obnovljenih 6,7 km cevovodov za pitno vodo v upravljanju JP VO-KA.
Izdelati vodno bilanco vodnih virov v MOL	OGDP, OUP, OVO, JP VO-KA	2019		
Urediti obvezno ponikanje padavinskih vod ob gradnji in rekonstrukciji objektov v OPN	OUP, JP VO-KA	2015	Izvedeno	
Izdelati oceno vplivov izgradnje HE na količino in kakovost podzemne vode na Ljubljanskem polju	OGDP, OUP, JP VO-KA	2018		

OC3: Do leta 2020 izboljšati ekološko stanje površinskih voda na območju MOL	nosilec in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opomba
Pripraviti operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v MOL za obdobje 2016-2020	OGDP, JP VO-KA	2015	V izvajanju	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v MOL je bil izdelan oktobra 2011 na osnovi državnega Operativnega programa iz leta 2010. Novelacija operativnega programa na državnem nivoju še ni izvedena, zato se izvedba ukrepa prestavlja v leto 2017.
Pripraviti in izvajati program gradnje in rekonstrukcije javne kanalizacije v sklopu načrtov razvojnih programov MOL	OGDP, SRPI, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Gradnja se izvaja na osnovi sprejetega proračuna MOL za tekoče leto.
Vsako leto obnoviti 20 km kanalizacijskega sistema v skladu z operativnim programom	OGDP, JP VO-KA	2020	V izvajanju	Obnove kanalizacijskega sistema potekajo skladno z letnimi načrti JP VO-KA. V letu 2016 je skupna dolžina vseh zamenjanih cevovodov za odpadno vodo v upravljanju JP VO-KA znašala 0,7 km.
Ugotoviti ekološko stanje glavnih pritokov Ljubljanice in Save	OVO	2020		MOP trenutno spreminja program ugotovitve ekološkega stanja vodotokov v katerega bodo vključeni tudi nekateri vodotoki na območju MOL. Z izvedbo ukrepa bomo počakali do zaključka dela MOP.

Nadgraditi CČN s terciarnim čiščenjem in povečanje kapacitete na 550.000 PE	OGDP, JP VO-KA	2016	V izvajanju	Projekt Izgradnja 3. faze CČN Ljubljana je vključen v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega se pripravlja dokumentacija za pridobitev sredstev kohezijskega sklada EU v finančni perspektivi 2014-2020. Predviden rok izvedbe je leto 2020.
Rekonstruirati razbremenilnike	OGDP, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	Izdelana je projektna dokumentacija za rekonstrukcijo štirih razbremenilnikov.
Dograditi javno kanalizacijo v skladu s predpisi	OGDP, SRPI, JP VO-KA	2017	V izvajanju	Dograditev javne kanalizacije v MOL na območjih aglomeracij nad 2000 PE je vključena v veliki kohezijski projekt z naslovom Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja, za katerega se pripravlja dokumentacija za pridobitev sredstev kohezijskega sklada EU v finančnem obdobju 2014-2020.
Monitoring površinskih vodotokov v MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Monitoring površinskih vodotokov poteka na 12 merilnih mestih. Enkrat na leto se v vodi izvajajo osnovne fizikalno kemijske analize, spremljajo se kovine, ostanki farmacevtskih sredstev in izbrani hormonski motilci. Med kopalno sezono štirikrat analiziramo mikrobiološke parametre. Rezultati monitoringa površinskih vodotokov kažejo na dobro kakovost reke Save. Stanje kakovosti reke Ljubljanice je v primerjavi z lanskim letom zelo podobno, se pa kaže rahlo izboljšanje kakovosti Ljubljanice nad Ljubljano. Stanje Gradašnice pred izlivom v Ljubljanico, kot tudi nad Ljubljanico še ni dobro. Vse analize v letu 2016 so pokazale mikrobiološko neustreznost vzorcev, kar je še vedno posledica neurejenih priključkov na kanalizacijsko omrežje. Na celotnem območju Ljubljane je na javni kanalizacijski sistem priključenih 87,6 % prebivalcev, na območju največje aglomeracije, to je strnjenegega naselja mestnega značaja, pa je priključenih 93,3 % prebivalcev.
Ugotoviti izvore in odpraviti vzroke onesnaženj na porečju Gradašnice in Malega grabna - pripraviti seznam objektov, ki niso priključeni na	JP VO-KA	2016	V izvajanju	Seznam objektov je v pripravi.

obstoječo javno kanalizacijo				
Izvesti projekt "Sava kopalna voda": podrobni monitoring površinske vode, evidentiranje onesnaževalcev, odprava vzrokov onesnaženj	OVO, OGD, SRPI, JP VO-KA	2020		
Revitalizirati odsek izbranega vodotoka v MOL (sanacija nepravilnih posegov v vodotok)	OVO	2020	V izvajanju	Za izvedbo ukrepa si prizadevamo pridobiti evropska sredstva. V program Obzorje 2020 smo prijavi projekt RAINBOW, ki pa žal ni bil izbran. Gre za raziskovalno – razvojni – inovativni projekt na področju protipoplavnih ukrepov (vodotok Glinščica v Podutiku, ribnik Tivoli), ozaveščanja in iskanja sonaravnih rešitev v mestu (zelene strehe, zelene fasade...).
Vzpodbujati gradnje malih ČN na območjih, kjer javna kanalizacija ni predvidena	OGDP, OVO, JP VO-KA	trajna naloga	V izvajanju	

SC2: Zagotoviti varovanje naravnega okolja v MOL

OC1: Do leta 2020 ohranjati in izboljšati stanje biotske raznovrstnosti	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Pripraviti strategijo ohranjanja biotske raznovrstnosti v MOL	OVO	2015	V izvajanju	Strategija bo pripravljena v letu 2017.
Vsako leto izvesti pet naravovarstvenih ukrepov za ohranitev in izboljšanje habitatov ogroženih in zavarovanih vrst (postavitve ograje za varstvo dvoživk, postavitve valilnic, odstranitev velikega pajesna ...)	OVO	2020	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V sodelovanju z Društvom za preučevanje dvoživk in plazilcev smo v spomladanskem času ponovno namestili ograjo za dvoživke ob Večni poti, člani društva pa so organizirali prenašanje dvoživk preko cestišča. Spomladi 2016 je bilo prenesenih več kot dva tisoč dvoživk. V sodelovanju z Herpetološkim društvom smo nadaljevali s projektom izboljšanja habitata močvirne sklednice na območju Gmajnic in sicer smo izlavliali tujerodne želve, da bi s tem zmanjšali kompeticijski pritisk, zavarovali in označili smo gnezda domorodnih želv ter odstranjevali tujerodne rastlinske vrste. Z istim društvom smo tudi v letu 2016 nadaljevali z »žabjo stražo«, to je z varovanjem

				območij mrestenja plavčka. V sodelovanju z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije smo na delavnici v okviru programa Zelene prestolnice izdelali 15 gnezdilnic za ptice, ki so jih udeleženci namestili na svojih vrtovih. Predvsem pa smo v okviru projekta izvedli več ozaveševalnih akcij. V sodelovanju z Društvom za opazovanje in ohranjanje metuljev Slovenije smo nadaljevali z akcijo izboljševanja habitata zelo ogroženega metulja - deteljinega modrina. Skupaj z Slovenskim društvom za proučevanje in varstvo netopirjev smo v letu 2016 v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib namestili pet netopirnic. Poleg tega smo v sklopu programa Zelene prestolnice skupaj z udeleženci delavnice pred Točko. Zate izdelali 30 lesenih netopirnic, ki so jih udeleženci namestili na drevesa v bližini svojih domov. Prav tako smo na delavnici v sklopu programa Zelene prestolnice izdelali 30 hotelov za žuželke, ki so sedaj nameščeni na vrtovih udeležencev delavnice. V letu 2016 smo tudi nadaljevali z odstranjevanjem pajesena z rastišča evropske gomoljčice, ki je razglašen za naravni spomenik. V Tivoliju smo spremljali tudi učinke naravovarstvenega ukrepa za puščavnika.
Monitoringi ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov v MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Pripravljene so strokovne podlage za nov odlok o krajinskem parku Zajčja dobrava, ki obsegajo popis ptic, metuljev in hroščev.
Revitalizirati eno degradirano območje v MOL	OVO	2020	Izvedeno	V letu 2016 je bila končana 2. faza Parka Rakova jelša z vzpostavitev parka, javnega sadovnjaka in 320 novimi mestnimi vrtički. Skupna površina novega revitaliziranega območja je 75.000 m².
Vsako leto izvesti javni razpis za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, ki vključuje tudi izvedbo naravovarstvenih ukrepov za ohranjanje, vzpostavitev ali izboljšanje habitatov ogroženih živalskih in rastlinskih vrst (iz	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Na razpis se lahko prijavijo le nevladne organizacije in neprofitne organizacije, ki aktivno delujejo na področju varstva okolja in narave ter imajo sedež na območju MOL. V letu 2016 smo sofinancirali 22 projektov nevladnih ali neprofitnih organizacij s področja varstva okolja. Iz sklopa C smo sofinancirali projekte: - Pozor! Plavček na mrestišču!, Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica, - Deteljin modrin – prezrt biser savskih prodiv 3.0, Društvo za

Rdečega seznama)				proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije, - Netopirji – skrivnostni Ljubljancani, Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev. - Izboljšanje habitata močvirske sklednice na območju Gmajnice – Curnovec, Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica. - Ohranimo naravo na robu mesta – Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.
Tekoče ažurirati GIS MOL s podatki o biotski raznovrstnosti in rastiščih tujerodnih invazivnih vrst	OVO, CI	trajna naloga	V izvajanju	V nastajanju je GIS MOL, ki bo vključeval tudi te podatke. Podatki o rastiščih pelinolistne ambrozije so dostopni na spletni strani MOL.
Aktivno ozaveščati javnost	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Pripravili smo brošuro o biotski raznovrstnosti v MOL z naslovom: »Njihov dom nima hišne številke«. Prav tako smo pripravili razstavo o biotski raznovrstnosti v MOL, ki je bila v mesecu juliju na ogled v Zgodovinskem atriju Mestne hiše, v mesecu oktobru na Gospodarskem razstavišču, v oktobru in novembru na gradu Tivoli, do konca leta pa na Oddelku za biologijo, Biotehniške fakultete. Skupaj z nevladnimi organizacijami smo izvajali številne delavnice in predavanja v okviru programa Zelene prestolnice. Izveden je bil tudi krajši animirani telop, ki je na ogled na spletni strani MOL. Nadaljevali smo z družbeno odgovorno kampanjo »Rokavice gor!«, s katero prebivalce ozaveščamo in izobražujemo o škodljivosti invazivnih tujerodnih rastlin. Vzpostavljeno spletno stran www.rokavicegor.si smo nadgradili s podatki o invazivnih dresnikih in pilotnem projektu predelave japonskega dresnika v papir. Izvedena je bila tudi plakatna kampanja za pravočasno odstranjevanje zdravju škodljive ambrozije, štiri brezplačni vodeni sprehodi in dve predavanji. Pripravili pa smo tudi publikacijo Invazivne tujerodne rastline v Mestni občini Ljubljana. V sodelovanju s SLS aktivno ozaveščamo ČS z izvedbo brezplačnih vodenih sprehodov za meščane in izobraževalno-delovne akcije odstranjevanja ambrozije.
Popisati 5 najbolj razširjenih tujerodnih invazivnih vrst v MOL	OVO	2015	Izvedeno	
Pripraviti akcijski načrt	OVO	2016	V izvajanju	Dosedanjemu odstranjevanju ambrozije (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) in

ravnanja s tujerodnimi invazivnimi vrstami na zemljiščih v lasti MOL				orjaškega dežena (<i>Heracleum mantegazzianum</i>) na zemljiščih v lasti MOL smo dodali še odstranjevanje japonskega kosteničja (<i>Lonicera japonica</i>), metuljnika ali Davidove budleje (<i>Buddleja davidii</i>), navadne amorfe (<i>Amorpha fruticosa</i>), sirske svilnice (<i>Asclepias pyriaca</i>) in vzhodnega kleka (<i>Thuja orientalis</i>). Iz območja naravnega spomenika Pod Turnom v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib redno odstranjujemo veliki pajesen (<i>Ailanthus altissima</i>). Že drugo leto zapored invazivne tujerodne rastline odstranjujemo tudi z Grajskega griča.
Iz enega od zavarovanih območij odstraniti vse tujerodne invazivne rastlinske vrste	OVO	2018	V izvajanju	Od leta 2015 odstranjujemo invazivne tujerodne rastline z Grajskega griča. Grajski grič je za ta namen še posebej ustrezen, saj je večina zemljišč v lasti MOL, je obvladljive velikosti in ima velik izobraževalni in ozaveščevalni potencial. Vzpostavljen je tudi t. i. laboratorij na prostem, kjer testiramo različne metode odstranjevanja japonskega dresnika. Na območju Grajskega griča poteka tudi testno odstranjevanje velikega pajesena in robinije z metodo obročkanja.
Prebivalcem MOL v zbirnih centrih odpadkov omogočiti odlaganje odstranjenega japonskega dresnika	JP SNAGA, OGD, OVO	2015	Izvedeno	
V primeru investicij in vzdrževalnih del kot obvezno sestavino JN vključiti tudi bančno garancijo za dobro izvedbo del (odstranitev tujerodnih invazivnih vrst)	OFR, SJN	2015	Izvedeno	Na Odboru za splošne zadeve in razvoj mesta je bil v letu 2015 sprejet sklep: V vse pogodbe, ki vsebujejo zemeljska dela se v člen, ki določa obveznosti izvajalca doda besedilo: - pri storitvah, ki vsebujejo zemeljska dela, priskrbel neoporečno zemljinu, brez invazivnih tujerodnih rastlin (japonski dresnik (<i>Fallopia japonica</i>), češki dresnik (<i>Fallopia × bohémica</i>) in sahalinski dresnik (<i>Fallopia sachalinensis</i>), orjaška zlata rozga (<i>Solidago gigantea</i>) in kanadska zlata rozga (<i>Solidago canadensis</i>), topinambur (<i>Helianthus tuberosus</i>), okrasne severnoameriške vrste iz rodu Aster, deljenolistan rudbekija (<i>Rudbeckia laciniata</i>), Verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>) in pelinolistna ambrozija (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>)). V primeru, da se izkaže, da so iz zemljine odgnale našete invazivne rastline, je izvajalec dolžan na svoje stroške odstraniti rastline oz. vso kontaminirano zemljinu in priskrbeti novo, neoporečno.

OC2: Do leta 2020 vzpostaviti celovit sistem za učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami in zavarovanimi območji	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Pripraviti nov odlok o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OVO	2015	Izvedeno	
Pripraviti nov odlok o razglasitvi dendrološke dediščine, parkov in vrtov v MOL	OVO	2017		
Pripraviti nov odlok o krajinskem parku Zajčja Dobrava	OVO	2018	V izvajanju	V letu 2016 so bile pripravljene strokovne podlage za pripravo novega odloka.
Pripraviti nov odlok o razglasitvi Grajskega griča	OVO	2019		
V proračunu rezervirati namenska sredstva za upravljanje z zavarovanimi območji	OVO	2015, nato trajna naloga	Izvedeno	Namenska sredstva za upravljanje s Krajinskim parkom Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib so predvidena v Odloku o proračunu Mestne občine Ljubljana za leti 2017 in 2018.
Določiti upravljavca za krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OVO	2016	Izvedeno	Upravljavec je bil določen z Odlokom o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Sprejet je tudi Odlok o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib.
Odkupiti najmanj 6 % zemljišč na zavarovanih območjih	ORN, OVO	2020	V izvajanju	V letu 2016 smo odkupili 2 parceli znotraj Krajinskega parka Ljubljansko barje.
Revitalizirati naravna rezervata Mostec in Mali Rožnik	OVO	2020		
Sofinancirati delovanje krajinskega parka Ljubljansko barje	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V dogovoru z javnim zavodom Krajinski park Ljubljansko barje smo v letu 2015 financirali pripravo projektne dokumentacije (PGD) za rekonstrukcijo vodovodnega mostu, ki ga bomo namenili tudi za pešce in kolesarje in s tem omogočili povezavo mesta s krajinskim parkom. Za realizacijo projekta smo v obdobju uspeli pridobiti vse

				manjkajoče parcele, razen dela parcele v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki je v fazi urejanja.
Vzpostaviti gozdno učilnico v krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OGDP, OVO, OPVI	2020	Izvedeno	Gozdna učilnica je bila vzpostavljena junija 2016.
Aktivno ozaveščati in izobraževati javnosti	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Pripravili smo brošuro o biotski raznovrstnosti v MOL z naslovom: »Njihov dom nima hišne številke«. Prav tako smo pripravili razstavo o biotski raznovrstnosti v MOL, ki je bila v mesecu juliju na ogled v Zgodovinskem atriju Mestne hiše, v mesecu oktobru na Gospodarskem razstavišču, v oktobru in novembru na gradu Tivoli, do konca leta pa na Oddelku za biologijo, Biotehniške fakultete. Skupaj z nevladnimi organizacijami smo tudi izvajali številne delavnice in predavanja v okviru programa Zelene prestolnice. Izveden je bil tudi krajši animirani telop, ki je na ogled na spletni strani MOL. Nadaljevali smo z družbeno odgovorno kampanjo »Rokavice gor!« s katero prebivalce ozaveščamo in izobražujemo o škodljivosti invazivnih tujerodnih rastlin. Vzpostavljeno spletno stran www.rokavicegor.si smo nadgradili s podatki o invazivnih dresnikih in pilotnem projektu predelave papirja iz japonskega dresnika. Izvedena je bila tudi plakatna kampanja za pravočasno odstranjevanje zdravju škodljive ambrozije. Pripravili pa smo tudi publikacijo Invazivne tujerodne rastline v Mestni občini Ljubljana.

OC3: Do leta 2020 vzpostaviti celovit zeleni sistem mesta in njegovo učinkovito upravljanje	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Imenovati projektno skupino za pripravo strategije varstva in razvoja zelenih površin	OGDP	2014	V izvajanju	OGDP se glede razvoja zelenih površin redno usklajuje z ORN in OUP.
Pripraviti strategijo varstva in razvoja zelenih površin MOL	projektna skupina	2016		
Pripraviti enotno evidenco načrtovanih in izvedenih	OGDP, ORN, SRPI,	2015	V izvajanju	V letu 2016 poteka pregled vseh mestnih drevoredov.

zelenih površin MOL v GIS MOL	OUP			
Pripraviti pravilnik o načrtovanju, sajenju in negi lesnatih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Ljubljana	OGDP	2014	Izvedeno	
Pripraviti pobudo za sprejem zakonske podlage za varstvo in urejanje zelenih površin ter drevja v urbanem okolju	projektna skupina	2015	Izvedeno	Pravna podlaga za ureditev varovanja dreves je bila vgrajena v 32. člen dopolnjenega osnutka Odloka o spremembah in dopolnitvah OPN MOL ID (velikost in urejanje odprtih bivalnih in zelenih površin) sprememb in dopolnitev OPN. SPZ je podala mnenje, da taka določba v OPN ni ustrezna. Po sklepu tedenskega kolegija župana je SPZ v sodelovanju s pristojnimi organi mestne uprave pripravila pobudo za spremembo zakonodaje, ki jo je MOL v juniju 2015 poslala na MOP. V juliju 2015 smo prejeli odgovor Inšpektorata RS za okolje in prostor v katerem navajajo, da podpirajo prizadevanje občin, da vse svoje pravice in dolžnosti, ki jih imajo v skladu z Ustavo RS in določili ZLS, celovito urejajo in tudi nadzorujejo na svojem območju. IRSOP ne nasprotuje prenosu določenih pristojnosti in nadzora na lokalno raven, ki bi jih lahko občina zaradi poznavanja območja, navad, interesov, potreb prebivalcev, lažje in bolje izvajala ter nadzorovala. Od MOP in MJU nismo dobili odgovora.
V prostorskih aktih povečati delež, namenjen javnim zelenim površinam za 10 %	OUP	2015	Izvedeno	
Pripraviti seznam s prioritetaми za odkup zemljišč, kjer so načrtovane javne zelene površine	OUP	2015	V izvajanju	Priprava seznama poteka v okviru projekta ENP, ki ga vodi ORN, sodeluje pa tudi OUP.
Odkupiti 10 % zemljišč s seznama prioriteta, kjer so načrtovane zelene javne površine	ORN	2020		
Pripraviti seznam s prioritetaми za odkup	OGDP	2016		Seznam prioriteta bomo začeli pripravljati v letu 2017.

zemljišč GPN				
Odkupiti 10 % zemljišč s seznama prioritet za odkup zemljišč GPN	ORN	2020		
Izboljšati trajnostni dostop do zelenih površin (podaljšati sistem Bicike(lj), nove kolesarske poti, postavitev stojal za kolesa, ureditev pešpoti, javni prevoz)	OGDP	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Podpisan je bil aneks za širitev sistema BicikeLJ za 20 novih postajališč. Na P+R Barje in Barjanski cesti sta postajališči že postavljeni, ostale bomo postavili v letu 2017. Na petih končnih postajališčih LPP smo postavili stojala za kolesa. Uredili smo območje Vodmata, ki je veljalo za eno bolj problematičnih kolesarskih in črnih peš točk. Uredili smo črno točko na ulici Milana Majcna, v načrtu je tudi ureditev črne točke na Kajuhovi. Prav tako pa je prišlo do prenove in ureditve Eipprove ulice. V sklopu ETMja smo odprli kolesarski poligon Kolopark na Celovski cesti in kolesarski poligon Bikepark v Podutiku.
Izvesti novo učno pot v krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	OVO	2015	Izvedeno	
Urediti status vseh zelenih površin kot grajeno javno dobro	OGDP, ORN	2020	V izvajanju	S strani OGDP, ORN, OUP in LUZ-a je oblikovana projektna skupina, ki oblikuje evidenco nepremičnega premoženja MOL. Na osnovi te evidence je bilo od leta 2014 izdanih skoraj 30 odločb o razglasitvi javnih površin za grajeno javno dobro.
Izvesti in urediti tri javne zelene površine	OGDP, SRPI, OVO	2020	Izvedeno	V okviru vzdrževanja javnih zelenih površin postopoma in sproti vključujemo v plan rednega vzdrževanja tudi tiste zelene površine, ki so opredeljene kot javne, so v lasti MOL in do sedaj niso bile vključene v redno vzdrževanje. V letu 2016 je bila končana 2. faza Parka Rakova jelša z vzpostavitev parka in javnega sadovnjaka. Prenovili smo tudi 10 javnih otroških igrišč in uredili kolesarski poligon z zelenimi površinami.

SC3: Izkoristiti površine MOL za pridelavo hrane in lokalno samooskrbo

OC1: Do leta 2020 oblikovati celostni pristop za zagotavljanje lokalne samooskrbe	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
--	-----------------------------	------------	----------------------------	---------------

Pripraviti/izdelati strategijo razvoja podeželja za obdobje 2014–2020 s poudarkom na lokalni samooskrbi	OVO	2014	Izvedeno	
Vzpostaviti centralni portal za celotno oskrbovalno verigo lokalne samooskrbe Ljubljanske urbane regije (LUR)	RRA LUR	2015	V izvajanju	RRA LUR je pregledala delovanje že vzpostavljenih portalov, ki delujejo na področju samooskrbe (http://jemdomace.si/, http://www.zeleni-zabojcek.si/, http://www.zadruga-dobrina.si/, https://foodko.si/, http://www.pridelano-doma.si/, http://www.eko-podezelje.si/, http://www.kupujmodomace.si/ in nekatere druge portale, ki podpirajo prodajo lokalne hrane. V letu 2016 so izvajali pripravljalne aktivnosti na projektu s ciljem oblikovanja vsebin in projektnih aktivnosti ter pripravo finančnega okvirja za realizacijo projekta. Izvedene so bile naslednje aktivnosti: - Pregled potencialnih finančnih virov za financiranje izvedbe projekta (evropski kmetijski sklad in Program razvoja podeželja, Evropsko teritorialno sodelovanje, Dogovor za razvoj regiji); - Priprava projektne dokumentacije za uvrstitev projekta v Dogovor za razvoj regiji; - Sprožena pobuda za pripravo skupnega projekta na področju samooskrbe v vseh slovenskih regijah. Izvedeni so bili štirje pripravljalni sestanki vseh razvojnih agenciji in pripravljen osnutek skupnega projekta. - Priprava projektne ideje za kandidiranje na javnem razpisu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v okviru Programa razvoja podeželja – Ukrep 16: sodelovanje. V okviru te aktivnosti so bili opravljeni sestanki na Ministrstvu za kmetijstvo pri odgovornih osebah za izvedbo teh ukrepov; - Priprava akcijskega načrta za izvedbo aktivnosti na področju javnega naročanja lokalno pridelane hrane v javnih ustanovah; - Udeležba na delavnici »Vključenost občin v prehransko e-oskrbovanje, Ljubljana; - Ogled dobrih praks na področju samooskrbe, Vulkanland, Avstrija.

Objaviti eko prispevke v glasilu Ljubljana in glasilih ČS	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V Rudniški četrtinki 1/2016 je bila objavljena predstavitev Čebelje poti in Sadjarskega in vrtnarskega društva Ljubljana Center. Čebelja pot je bila predstavljena tudi v oddaji Na lepše (http://4d.rtvlo.si/arhiv/na-lepse-oddaja-o-turizmu/174410534) V okviru Zelenega praga – Festivala podeželja Ljubljane je bila posneta promocijska oddaja Z vrta na mizo, kjer je bila predstavljena kulinarika v povezavi z jabolkom in predstavljena lokalna samooskrba (http://4d.rtvlo.si/arhiv/z-vrta-na-mizo/174425527). V okviru izvajanja naziva zelena prestolnica Evrope 2016 smo cel mesec februar namenili promociji lokalne samooskrbe.
---	-----	---------------	--------------------------------	---

OC2: Do leta 2020 povečati obseg in izboljšati kakovost zemljišč z možnostjo kmetijske pridelave	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Vzpostaviti evidenco zemljišč v lasti MOL, ki so primerna za pridelavo hrane	ORN, OUP	2018	V izvajanju	ORN bo skupaj z OUP do roka pripravil seznam tovrstnih zemljišč.
Optimizirati lastniško strukturo s prostorskimi ureditvenimi operacijami (menjave zemljišč, komasacije) vsaj 10 ha letno	OVO, ORN	2020	V izvajanju	Komasacija Zadobrova 188 ha je zaključena. Zamejničene so bile nove parcele, s čimer so bili seznanjeni tudi vsi lastniki. Upravna enota Moste-Polje je Odločbo o novi razdelitvi zemljišč izdala v mesecu septembru 2015, odločba še ni postala pravnomočna. S pravnomočnostjo bodo nove parcele vpisali v uradne evidence pristojne geodetske uprave in zemljiške knjige. Določena je bila mreža poljskih poti, način ureditve poti, izdana je bila odločba o uvedbi agromelioracije za komasacijsko območje Zadobrova. Za komasacijo Kašelj na površini 16,5 ha je bila izdana odločba Upravne enote o uvedbi komasacijskega postopka. Komasacija Savlje-Kleče na površini 93,3 ha je v fazi zbiranja podpisov izjav lastnikov kmetijskih zemljišč o soglasju za uvedbo komasacijskega postopka, saj se z začetkom postopka morajo strinjati lastniki, ki imajo v lasti 67 % zemljišč na predvidenem komasacijskem območju.
Nadzorovati rodovitnost kmetijskih tal	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Rodovitnost kmetijskih tal na VVO spremljamo od leta 2001. Ostanki nitratnega dušika v tleh so bistveno manjši kot v preteklih

				letih, še posebej pa na najožjih in ožjih vodovarstvenih območjih (VVO I in VVO II) ni več opaziti izrazito pretiranih ostankov nitratnega dušika v tleh po pravilu pridelkov. Tudi koncentracije fosforja v tleh niso več tako velike kot v prejšnjih letih. Pretirana založenost tal s kalijem je manj pogosta, kar pripisujemo dejstvu, da so potrebe rastlin po kaliju bistveno večje kot po fosforju. Kmete redno seznanjamo z rezultati raziskave in jim dajemo ustrezna priporočila za gojenje, ki sledijo rezultatom analiz.
--	--	--	--	--

OC3: Do leta 2020 razvijati mrežo vrtičkov in projekte pridelovanja hrane med meščani	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Povečati obseg sredstev za razpise za sofinanciranje projektov s področja samooskrbe vsaj za 10 % vsako leto	OVO, OZSV, OK	2015 dalje	2015 izvedeno	
Vzpostaviti projektni tim (ali organ znotraj mestne uprave) za sledenje in črpanje EU sredstev	OUK	2015	Izvedeno	
Vzpostaviti vzorčen javni sadovnjak	OVO	2016	Izvedeno	Novembra 2015 je bil na 0,6 ha mestnega zemljišča, ki leži na Grbi ob Puhtejevi ulici zasajen prvi mestni javni sadovnjak. Drugi mestni sadovnjak je vzpostavljen na območju Rakove jelše, v letu 2016 smo nov javni sadovnjak zasadili tudi v Savskem naselju.
V vsaki ČS vzpostaviti vsaj eno vrtičkarsko območje	OUP, ORN, OVO	2020	V izvajanju	Januarja 2016 je bilo objavljeno javno zbiranje ponudb za oddajo 320 vrtičkov na Rakovi jelši. V delu je že ureditev 70 vrtičkov ob Vojkovi cesti, ki bodo vzpostavljeni pomladi 2017.

OC4: Do leta 2020 vzpodbuditi prehod na ekološko pridelavo hrane	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Pripraviti razpisno dokumentacijo za javna naročila tako, da bo	SJN, organi mestne uprave MOL	2015	Izvedeno	Javni zavodi morajo pri oddaji javnih naročil spoštovati določbe zakonodaje s področja javnega naročanja. Uredba o zelenem javnem naročanju določa, da mora naročnik v obdobju, za katerega sklene

vzpodbujala uporabo lokalnih ekoloških pridelkov				pogodbo, kupiti najmanj 10 % ekoloških živil. Kljub navedenemu pa določbe razpisne dokumentacije ne smejo biti krajevno (lokalno) diskriminatorne, zato pogojevanje lokalnih pridelkov ni dovoljeno. Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15) določa izjemo od uporabe (peti odstavek 73. člena), ki omogoča, da naročnik, kljub prej navedenemu, 20 % ocenjene vrednosti javnega naročila oz. največ 80.000 EUR brez DDV odda lokalnim ponudnikom. Služba za javna naročila MOL naročnike, ki jo pooblastijo za izvedbo postopka, opozarja na možnost upoštevanja navedene izjeme. Prav tako jih spodbuja, da med seboj sodelujejo pri izmenjavi informacij o zanesljivih dobaviteljih lokalno pridelane (ekološke) hrane z namenom, da bi se delež lokalne, tudi ekološke, hrane na jedilnikih vrtčevskih in osnovnošolskih otrok povečal.
Vzpostaviti 50 % uporabe lokalno pridelane hrane v vrtcih in OŠ	SJN, JZ	2020	V izvajanju	Javni zavodi morajo pri oddaji naročil hrane spoštovati določbe zakonodaje s področja javnega naročanja, pri čemer je pogojevanje izvora prepovedano. Določa pa zakon izjemo od uporabe pravil (peti odstavek 73. člena), ki javnim zavodom omogoča naročanje lokalno pridelane hrane v 20 odstotnem deležu od vrednosti celotnega javnega naročila hrane. Služba za javna naročila MOL naročnike z opozarjanjem na možnost uporabe izjeme spodbuja k naročanju lokalno pridelane hrane. Služba za javna naročila MOL bo še v tem letu pristopila k aktivnostim, na podlagi katerih bo ob sodelovanju z javnimi naročniki, za katere po pooblastilu vodi postopke oddaje javnih naročil, proučila možnost vključitve dodatnih meril za izbiro ponudnikov. Ta merila so: sezonsko pridelana živila na integriran način, živila, ki so proizvedena po nacionalnih predpisih o kakovosti živil ter živila, ki so trajnostno pridelana in predelana in je zagotovljena višja kakovost živil z vidika večje svežine ali nižjih okoljskih obremenitev pri prevozu. Na državni ravni se sprejema tudi nova Uredba o zelenem javnem naročanju, ki bo, če bo sprejeta z vsebino kot je opredeljena v predlogu, vsebovala možnost, da naročnik za ocenjevanje ponudnikov uporabi tudi merilo »več živil z najvišjim standardom svežine«, kar bo omogočilo, da bo naročnik z razpisom lahko dal prednost pri izboru dobaviteljem lokalnim pridelovalcem hrane.
Izobraževati kmetovalce,	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno	Po sprejetju Pravilnika o ukrepih za razvoj podeželja v MOL za

uporabnike in uradnike mestne uprave o ekološkem kmetovanju			2016 izvedeno	programsko obdobje 2015–2020, ki je osnova za pripravo javnih naročil za prenos znanja in informiranja, so bila izvedena izobraževanja, ki so bila delno ali v celoti vezana na ekološke vsebine: - Novosti v ponudbi konvencionalnih in ekoloških semen – kmetje; - Prikaz primernega kolobarja v ekološki pridelavi – kmetje; - Prepoznavanje bolezni in škodljivcev na zelenjavi v ekološki pridelavi na vrtničkih – vrtničkarji; - Setev avtohtonih sort in uporaba zastirk v ekološkem vrtnarstvu –kmetje; - Spodbujanje reje kokoši na dvorišču s poudarkom na ekološki reji – kmetje in - Preventivni in kurativni ukrepi pri drobnici, opisi najpogostejših vrst zajedavskih bolezni, prepoznavanje okužb, diagnosticiranje okužb – rejci drobnice; Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje so bila predstavljena društva povezana s kmetovanjem (sadjarska, vrtnarska in čebelarstva društva) ter izvedena predavanja na temo zelišč, biodinamičnega kmetovanja in čebelarstva. Izvedena izobraževanja v letu 2016: - Vrtnarjenje od A do Ž za vrtničkarje – izvedeno v več terminih; - Prikaz kompostiranja – demonstracija za vrtničkarje; - Setev novih kultur (lan, proso) – demonstracija; - Kapljično namakanje in uporaba zastirk v vrtnarstvu – demonstracija; - Uvajanje tehnologij ekološke pridelave v nasadih jablan odpornih sort – individualni obiski kmetij in - Prikazi opravi v nasadih jagod, koščičarjev, pečkarjev – demonstracija. V okviru izvajanja naziva Zelena prestolnica Evrope 2016 je bilo za meščane izvedenih veliko različnih izobraževanj in predstavitev s področja samooskrbe in čebelarjenja (februar in julij) – samooskrba, gnojenje tal, kmetijstvo v MOL, izdelava sirupov iz zelišč,
--	--	--	----------------------	---

				sadjarstvo, avtohtone ljubljanske in slovenske sorte ter pomen sezonske oskrbe, organsko trajnostno vrtnarjenje in homeopatija, ekološko vrtnarjenje, pridelava zelenjave, pridelava jagodičevja, urbano čebelarstvo, apiterapija, predstavitev čebelarjenja, urbana čebelja domovanja... Dogajanje so popestrili tržni dnevi pred Točko. <i>Zate.</i>
Sofinancirati projekte s področja ekološke samooskrbe	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Za izvedbo Ekopraznika v Ljubljani je bilo v letu 2015 razpisanih in dodeljenih 4.000,00 eurov s katerimi smo sofinancirali organizacijo in izvedbo strokovnega dela promocijsko izobraževalne prireditve, ki predstavlja ekološko kmetijstvo v Sloveniji in ekološko tržnico v Ljubljani. Prireditve je namenjena širši javnosti, osveščanju prebivalstva o zdravem načinu življenja ter trajnostnem življenjskem slogu. Na podlagi Pravilnika o ukrepih za razvoj podeželja v MOL za programsko obdobje 2015-2020 in javnega razpisa za dodelitev državnih pomoči je bilo dodeljenih 21.875 eurov za posodabljanje kmetijskih gospodarstev za naložbe v živinorejsko proizvodnjo, predelavo primarnih kmetijskih proizvodov in turizem na kmetiji. Ekopraznik v Ljubljani je bil izveden tudi jeseni 2016.
Zemljišča v lasti MOL uporabljati brez GSO (določilo v najemnih pogodbah MOL)	ORN, OVO	2020	V izvajanju	Klavzula o prepovedi uporabe GSO bo vključena v nove najemne pogodbe.

SC4: MOL prevzame aktivno vlogo pri povezovanju in vzpodbujanju trajnostnega načina delovanja, poslovanja in bivanja v mestni občini

OC1: Do leta 2020 postaviti sistem spremljanja izvajanja PVO, vključevanja in informiranja deležnikov ter spreminjanja navad	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Letno poročati MS MOL o uresničevanju PVO MOL 2014-2020 in objavljati letno	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Program varstva okolja za MOL 2014-2020 je bil sprejet na 36. seji MS MOL, 7. julija 2014. Letno poročilo o uresničevanju PVO za MOL objavimo na spletnih straneh za preteklo obdobje.

poročilo na spletni strani MOL				
Objaviti osnutke strateških dokumentov s področja varstva okolja in narave na spletnih straneh MOL	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 -	Za leto 2016 ni bila predvidena priprava novih strateških dokumentov.
Redno spremljati stanje okolja (monitoring): zrak, podzemne vode, površinske vode, tla, odpadki, hrup, naravno okolje in objavljati rezultate na spletnih straneh MOL in v glasilu Ljubljana	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Meritve kakovosti zraka v centru Ljubljane opravljamo z lastno merilno postajo, Okoljskim merilnim sistemom (OMS). OMS sestavlja sklop merilne in podporne opreme, ki jo redno vzdržujemo in obnavljamo. Na postaji dosegamo preko 90 % časovno pokritost s podatki. Rezultati meritev so dostopni na spletnih straneh MOL in objavljeni v glasilu Ljubljana. V letu 2016 smo kupili interaktivni pano, občutljiv na dotik in vgradili aplikacijo za ozaveščanje o hrupu z imenom Zvočna postaja Ljubljana. Nadgradili smo ga z vsebinami o kakovosti zraka in trajnostni mobilnosti, grafičnim prikazom emisij. Energetsko bilanco v MOL spremljamo že od leta 1996 z namenom izračunavanja emisij onesnaževal v zrak. Pridobljene podatke objavljamo na spletni strani MOL. Podatki o emisijah iz energetske bilance se uporabljajo tudi kot osnova za načrtovanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka. Izvajamo tudi meritve kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov ter rodovitnosti in onesnaženosti kmetijskih zemljišč v MOL. Podatki o kakovosti podzemne vode so dostopni na spletni strani MOL in objavljeni v glasilu Ljubljana, podatki o kakovosti površinskih vodotokov in tal pa so objavljeni na spletni strani MOL. Zaključili smo s pregledom stanja tal na otroških igriščih javnih vrtcev in OŠ v Mestni občini Ljubljana. Rezultati so objavljeni na spletni strani MOL. Na spletnih straneh MOL je objavljena tudi karta hrupa MOL. Za potrebe izvajanja naziva Zelena prestolnica Evrope 2016 smo pripravili publikacijo Environment in the City of Ljubljana.
Izboljšati okoljsko ozaveščenost meščanov z organizacijo vsaj 3 dogodkov letno v vsaki ČS	SLS	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V informacijski točki Točka. Zate pred Mestno hišo in po ČS je v letu Zelene prestolnice Evrope 2016 vsak dan organiziran najmanj en brezplačen dogodek. Opis dogodkov je dostopen na spletni strani http://www.zelenaljubljana.si/ . Mestna občina Ljubljana in BTC s partnerji (Merkur, Semenarna Ljubljana / Kalia, Minicity, Hofer) sta v letu 2016 izvedla skupno

				akcijo Pomagajmo čebelici v mestu: Ocvetličimo okna in balkone, kjer je bil poudarek dan na osveščanju in spodbujanju prebivalcev Ljubljane, da sadijo na svojih balkonih medovite rastline, ki nudijo čebelam v mestu pašo v času, ko ni drugih paš. V sklopu projekta je bilo organiziranih več dogodkov: 9. april 2016 – promocijska predstavitev v sklopu Točke. Zate, kjer so partnerji na stojnicah meščanom delili semena medovitih rastlin in dajali nasvete glede vzgoje teh rastlin, v paviljonu Točke. Zate pa je bilo organizirano predavanje o Slovenskih avtohtonih medovitih rastlinah v izvedbi dr. Jožeta Bavcona in mag. Blanke Ravnjak iz Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani 16. april 2016 – tržni dan v BTC Cityju, kjer so se predstavili partnerji in kjer so bile organizirane različne dejavnosti povezane z medovitimi rastlinami pri vključenih partnerji, predstavili pa so se tudi predstavniki Čebelje poti. Od 20. maj do 25. avgust 2016 je bil odprt fotonatečaj za najlepše ocvetličen balkon oziroma okensko polico z medovitimi rastlinami. Podelitev nagrad je bila v sklopu Medenega dne, 8. oktobra 2016.
Izvesti eko-tekmovanje za soseske na dve leti	OVO	2015, 2017, 2019	2016 izvedeno	V letu 2016 smo pričeli z akcijo 'Naj blok' s katero želimo vzpodbuditi občane k skrbi za urejeno bivalno okolje. Prijavilo se je 20 blokov iz različnih ČS. Osnovna pogoja za sodelovanje sta bila, da zelenice niso spremenjene v parkirišče in da se v stavbi nahaja vsaj 10 stanovanj. Med merili za ocenjevanje so bili tudi energetska učinkovitost (energetska izkaznica, toplotna izolacija, okna, ogrevanje), uporaba klimatskih naprav, uporaba varčnih sijalk, zelene površine in urejenost kolesarnice.
S prerazporeditvami znotraj mestne uprave v Inšpektoratu MOL zaposliti 3 zelene nadzornike	INŠP	2016	V izvajanju	V obravnavi je predlog zaposlitve 5. nadzornikov in 1. inšpektorja v skladu z veljavno sistemizacijo.
Pripraviti in sprejeti odlok o prostovoljnem zelenem nadzorništvu	Mestni menedžer	2015	Izvedeno	28. januarja 2015 je bilo v register društev vpisano Društvo zelenih nadzornikov Ljubljane. Predsednik društva je podžupan prof. Koželj. Namen društva je opozarjati na varovanje okolja in narave, ozaveščanje občanov in skrb za mesto. Članstvo v društvu je brezplačno.
Vzpostaviti sistem	Mestni	2016	Izvedeno	Društvo zelenih nadzornikov Ljubljane deluje, na spletni strani

prostovoljnega zelenega nadzorništva	menedžer			http://drustvo-zelenihnadzornikov.si/ se že zbirajo predlogi in pobude članov.
--------------------------------------	----------	--	--	--

OC2: Do leta 2020 oblikovati stimulatívno okolje za razvoj in izvedbo zelenih delovnih mest in eko inovacij	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
Izvesti certificiranje EMAS in 14001 za mala podjetja na območju MOL – vsaj 2 letno	OVO	2015	V izvajanju	V okviru izvajanja naziva Zelena prestolnica Evrope 2016 je bil cel mesec december namenjen izvajanju dogodkov na temo eko-inovacij in zelenih delovnih mest ter trajnostnega upravljanja.
Vzpostaviti spletni zeleni informacijski portal	OVO, RRA LUR	2017	Izvedeno	Vzpostavljena je spletna stran http://www.zelenaljubljana.si/ . Posamezniki z inovativnimi idejami, podjetniški talenti in ekipe, ki želijo preveriti in razviti podjetniško idejo, se lahko od aprila 2015 na spletni platformi Start:up Ljubljana seznani s programi, dogodki in priložnostmi, ki so jim na voljo v Ljubljani in v Osrednjeslovenski regiji.
Vzpostaviti okoljski znak, podeljevati znak in vpeljati v sistem javnega naročanja	OVO, KŽ, SJN	2017 nato trajna naloga		
V okviru razpisa štipendij za nadarjene študente (podiplomski študij) vsako leto razpisati dve ekoštipendiji s področja eko inovacij in ustvarjanja zelenih delovnih mest	OPVI	2015 nato trajna naloga	V izvajanju	V prihodnje nameravamo s spremembo Odloka o štipendiranju (Uradni list RS, št. 54/10 in 59/13) urediti možnost razpisa tematskih štipendij oz. podpreti projekte štipendistov MOL, ki tematsko razvijajo področja nosilnih projektov MOL.
Vsako leto izvesti javni razpis za sofinanciranje projektov NVO in neprofitnih organizacij s področja varstva okolja	OVO	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Na razpis se lahko prijavijo le nevladne organizacije in neprofitne organizacije, ki aktivno delujejo na področju varstva okolja in narave ter imajo sedež na območju MOL. Končna poročila vseh sofinanciranih projektov so objavljena na spletni strani MOL. V letu 2016 sofinanciramo 22 projektov nevladnih ali neprofitnih organizacij s področij: - mehansko odstranjevanje tujerodnih invazivnih rastlin – 5 projektov, - izvedba dogodka v okviru Zelene prestolnice Evrope 2016 -

				dogodki s področja varstva okolja in narave – 12 projektov in - izvedba naravovarstvenih ukrepov za ohranjanje, vzpostavitev ali izboljšanje habitatov ogroženih živalskih in rastlinskih vrst – 5 projektov.
Evidentirati nepremičnine v lasti MOL, ki bi se jih za simbolno ceno lahko namenilo za socialno podjetništvo oz. zelena delovna mesta	ORN	2015	Izvedeno	Glede na pretekle izkušnje (zelo različne potrebe in želje, malo povpraševanja) izdelava posebnega seznama nepremičnin, ki bi bile namenjene le za socialno podjetništvo oz. vzpostavitev zelenih delovnih mest ni ekonomsko upravičena. Seznam praznih prostorov MOL se redno posodablja. Vsem interesentom, tudi s področja socialnega podjetništva oz. zelenih delovnih mest, se skušamo maksimalno prilagoditi glede na potrebe in željeno lokacijo. Na osnovi mnenja pristojnega oddelka zagotavljamo tudi brezplačen najem praznih prostorov (stroške plačuje najemnik).
Izvesti postopek za oddajo nepremičnin v lasti MOL za namen socialnega podjetništva oz. zelenih delovnih mest	ORN	2016	Izvedeno	Na javne razpise za najem praznih prostorov se lahko prijavijo tudi kandidati z namenom socialnega podjetništva ali novih zelenih delovnih mest. 2015: V letu 2015 smo prejeli dve prijavi, obema smo ugodili (Zavod Pod strehco - projekt Ljudska kuhinja, Zavod Brez ovir). 2016: Ni bilo vlog socialnih podjetij.

OC3: Do leta 2020 mestna uprava, javna podjetja in javni zavodi postanejo zgled trajnostnega delovanja in poslovanja	nosilci in partnerji	rok	stanje 31. 12. 2016	opombe
V sistemizaciji MU MOL opredeliti zelena delovna mesta	SMU	2014	Izvedeno	
Vzpostaviti mestni eko tim	SMU	2014	Izvedeno	
Izboljšati vidnost zelenih praks MU: voznega parka, službenih koles, delovnih prostorov	SMU, JP, JZ	2015	Izvedeno	V MOL posodabljammo vozni park mestne uprave in javnih podjetij ter ga dopolnjujemo z okolju prijaznimi vozili, med njimi tudi električnimi. Za delo mestne uprave je v uporabi (poslovnem najemu) skupaj 53 vozil, od tega 43 vozil na zemeljski plin in 2 vozili na električni pogon, ki ju imamo v enoletni brezplačni uporabi. Za potrebe Mestnega redarstva MOL smo letos v ETM v petletni poslovni najem vzeli patroljno – službeno vozilo renault twizy, ki deluje izključno na

				električni pogon. O pozitivnih učinkih izvajanja dela mestnih redarjev na kolesih je Umanotera posnela tudi film https://www.youtube.com/watch?v=AYurLoDec34) in promovira kot primer "dobrih praks" projekta Slovenija znižuje CO₂. Javna podjetja in službe MOL sicer pri svojem delu uporabljajo skupno že 130 vozil na stisnjen zemeljski plin (metan). Ljubljanski potniški promet ima v voznem parku 68 metanbusov, s tem je že več kot 30 % mestnih avtobusov deluje na okolju prijazno gorivo, metan. Ravno tako pospešeno postavljamo nove javne polnilnice za vozila na metan. V letu 2016 je začel z obratovanjem tudi električni vlakec Urban. Gre za okolju prijazno vozilo z ničnimi izpusti, ki s krožno linijo povezuje glavne mestne znamenitosti. Elektrifikacija voznega parka javnega mestnega prometa poteka tudi z osebnimi vozili na elektriko – EURBANI (20 električnih vozil), ki se testno pripravljajo na izvajanje storitve prevoza na klic kot dodatne storitve javnega mestnega prevoza.
Povečati uporabo koles med zaposlenimi za 50 %	Mestni kolesarski koordinator	2020	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Raziskava med zaposlenimi je pokazala, da 19,9 % zaposlenih na delo kolesari. Po podatkih drugih raziskav o potovalnih navadah zaposlenih v povprečju podjetja in institucije v Ljubljani dosegajo do 15 %. Glede na podatke o oddaljenosti kraja bivanja od dela so potenciali za povečanje deleža kolesarjev med zaposlenimi še neizkoriščeni, saj 63 % zaposlenih živi v oddaljenosti manj kot 10 km od dela, kar predstavlja približno 30 min kolesarjenja. Eden od ciljev Mobilnostnega načrta za MU MOL je tudi povečanje deleža kolesarjenja z 19,9 % na 25 % do leta 2020. Glede na analizo stanja, potencial za kolesarjenje v MU MOL znaša več kot 50 % zaposlenih. Na področju kolesarjenja so zato predvideni naslednji ukrepi: oprema lokacij za spodbujanje kolesarjenja, službena kolesa, promocija kolesarjenja na delo in spodbude pri nakupih koles za poti na delo.
Stalno promovirati dobre okoljske prakse (na javno dostopnih površinah, v e-okolju (spletne strani, FB))	OVO, KŽ	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	Vzpostavljena je bila spletna stran http://www.zelenaljubljana.si/ .
Za zaposlene vsako leto organizirati vsaj dve trajnostno naravnani akciji	Mestni eko tim	trajna naloga	2015 izvedeno 2016 izvedeno	V letih 2015 in 2016 smo posadili 12.089 dreves, po enega za vsakega člana velike mestne družine. Sajenje dreves je potekalo na treh lokacijah - na Golovcu in Toškem čelu ter v Mednem. To so območja,

				ki jih je leta 2014 močno poškodoval žled, poškodovane iglavce pa so lani množično napadli še podlubniki, tako da se je škoda še povečala.
Pripraviti Kodeks zelenih navad, ki ga podpiše župan in je zavezujoč za MU MOL	Mestni ekotim	2016	Izvedeno	Pripravljen je bil Priročnik za organizacijo trajnostnih dogodkov.
V vsa javna naročila vključiti okoljske zahteve/minimalne standarde oz. vsaj en zeleni kriterij/pogoj	SJN	2020	V izvajanju	V postopku sprejemanja je nova Uredba o zelenem javnem naročanju (EVA 2016-3130-0006), ki bo vsebovala določila glede okoljskih zahtev za 21 skupin predmetov javnih naročil: 1. električna energija, 2. živila in gostinske storitve, 3. pisarniški papir in higienski papirnati proizvodi, 4. osebni in prenosni računalniki, vključno s tablicami, zasloni in opremo za slikovno obdelavo, 5. televizorji, 6. hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije, pomivalnih pralni in sušilni stroji, sesalniki in klimatske naprave, 7. projektiranje, gradnja in redno ter investicijsko vzdrževanje stavb, 8. pohištvo in njegovo projektiranje, 9. čistila in storitve čiščenja ter pranja perila, 10. osebna, lahka in težka tovorna vozila, avtobusi in tovornjaki za zbiranje odpadkov, 11. pnevmatike, 12. sijalke in svetilke ter razsvetljava v notranjih prostorih, 13. gradnja in obnova cest, 14. tekstilni izdelki, 15. vrtnarski izdelki in storitve, 16. vodni grelniki, 17. sanitarne armature, 18. stranišča na splakovanje in pisoarji, 19. stenske plošče, 20. ulična razsvetljava in prometna signalizacija, 21. električna in elektronska opreme, ki se uporablja v zdravstvu. Predmet JN in pogoje definirajo pristojni organi mestne uprave, SJN sodeluje kot partner.
Uvesti dodatna merila v postopke oddaje JN, ki bodo	SJN	2015	V izvajanju	V postopku sprejemanja je nova Uredba o zelenem javnem naročanju (EVA 2016-3130-0006). Za lažje doseganje ciljev iz drugega odstavka

uvedla princip dobrega gospodarja z upoštevanjem cene v celotnem življenjskem ciklusu				6. člena prenovljene uredbe je v 8. členu uredbe predvideno, da Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za javno upravo skupaj s pristojnimi resorji pripravita primere okoljskih zahtev in meril, ki se objavijo v svetovnem spletu.
Vsa MU začne uporabljati 100 % reciklirani ali eko-certificirani papir	SJN, SMU	2020	Izvedeno	
Do leta 2020 v MU zmanjšati porabo papirja za 50 %	SJN, SMU	2020	V izvajanju	Od leta 2014 se je poraba papirja A4 (80 gramski navaden papir za kopiranje) zmanjšala za 18,7 %.
Do leta 2015 vsa MU začne uporabljati eko-certificirana čistila	SJN	2015	Izvedeno	
Do leta 2020 povečati delež imetnikov okoljskih standardov (ISO 14001, ISO 50001 in EMAS) znotraj MU, javnih zavodov in javnih podjetij za 50 %	SMU	2020		
Izvesti pilotni projekt ozelenitve objekta (strehe, fasade ipd.) MOL, javnih zavodov in javnih podjetij	SRPI	2016	Izvedeno	Družinski center Mala ulica - vertikalni vrt, prvi take vrste na svetu. Vertikalni vrt so v okviru projekta Ljubljana – moje mesto uredili kot zeleno steno, ki je primerna okolju otroškega igrišča in na kateri lahko otroci gojijo svoje rastlinice (dišavnice, jagode...). Vrtec Otona Zupančiča, enota Čebelica – zelena streha. V program Obzorje 2020 smo prijavi projekt RAINBOW, ki žal ni bil izbran. Gre za raziskovalno – razvojni – inovativni projekt na področju protipoplavnih ukrepov (vodotok Glinščica v Podutiku, ribnik Tivoli), ozaveščanja in iskanja sonaravnih rešitev v mestu (zeleno strehe, zelene fasade...).
Izvesti pilotni projekt energetske samooskrbnega javnega objekta	SRPI	2020		

Kratice: CCN – centralna čistilna naprava; CI – Center za informatiko SMU; ČN – čistilna naprava; ČS – Četrtna skupnost; ETM – Evropski teden mobilnosti; EU – Evropska unija; GIS – Geografski informacijski sistem; GPN – gozd s posebnim namenom; GSO – gensko spremenjeni organizmi; HE – hidroelektrarna; INŠP – Inšpektorat Mestne občine Ljubljana; JN – javno naročilo; JP – Javno podjetje; JP SNAGA – Snaga Javno podjetje, d.o.o.; JP VO-KA – Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija, d.o.o.; JZ – Javni zavod; KŽ – Kabinet župana; MOL – Mestna občina Ljubljana; MS MOL – Mestni svet

Mestne občine Ljubljana; NVO – nevladna organizacija; OFR – Oddelek za finance in računovodstvo; OGD – Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet; OK – Oddelek za kulturo; OPN MOL ID – Občinski prostorski načrt Mestne občine Ljubljana Izvedbeni del; OPVI – Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje; ORN – Oddelek za ravnanje z nepremičninami; OUK SMU – Odsek za upravljanje s kadri; OUP – Oddelek za urejanje prostora; OVO – Oddelek za varstvo okolja; OZSV – Oddelek za zdravje in socialno varstvo; PE – populacijska enota; RRA LUR – Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije; SJN – Služba za javna naročila; SLS – Služba za lokalno samoupravo; SMU – Sekretariat mestne uprave MOL; SPZ – Služba za pravne zadeve; SRPI – Služba za razvojne projekte in investicije; TD – Turistično društvo; VVO – vodovarstveno območje; ZJN – Zakon o javnem naročanju.